

JOŠKO KOVAČIĆ

Naš prijatelj i suradnik, dugogodišnji, vrlo produktivni hrvatski znanstvenik, arhivist dr. Joško Kovačić napustio je svoj zemaljski život dana 8. svibnja 2019. g. u 63. godini života. Prekasno uočena teška bolest, uz liječenje mučno i uzaludno, svladali su njegovu težnju za životom. Predao se i preminuo, okrijepljen svetim sakramentima, u krugu obitelji koja je o njemu skrbi-la do zadnjeg časa.

S tugom i nevjericom smo svjedočili njegovom brzom nestajanju. Isprativši mu zemne ostatke na hvarskom groblju, društveni protokol bio je izvršen. Započelo je vrijeme žalovanja i opraštanja od Joška, jer u srcima mnogih od nas

on je prisutan, i bit će još dugo dijelom svakodnevnih očekivanja, da se pojavi u predahu od neumornog istraživačkog i arhivskog rada.

Što o Jošku kazati, da bi se i on sam s time složio... teško je reći. Bio je skroman, ali ipak svjestan da su njegovi dometi nesvakidašnji. Joško Kovačić je bio intrigantna, gotovo nevjerojatna pojava predanosti struci i znanstvenom istraživanju. Istinit i pošten znanstvenik prije svega, postavio je visok moralni standard, ne samo u odnosu na bliže suradnike, već i u usporedbi sa širom znanstvenom zajednicom. Kad god je mogao (gotovo uvijek, nekad odmah, a nekad kad bi stigao) asistirao je u stručnom radu svakome tko bi to od njega zatražio. Iako je i sam bio uvijek u nekom poslu, pa i onda kada bi negodovao radi prezauletosti - na kraju bi sve učinio, i više od traženog.

Bezbroj puta citiran i bezbroj puta navođen kao izvor podataka od strane kolega, preveć puta je također zatajen od nesavjesnih pseudostručnjaka, koji su zlorabili Joškovu samozatajnost i odsustvo volje za polemiziranjem i sporenjem o pitanjima autorstva.

Njegova pisana ostavština dostaje za prouku, možda i prevršuje mjeru, do kraja naših života.

Osobno poznajem Joška Kovačića iz školskih dana. Bio je student, lumen, posvećen stjecanju znanja, to je bio njegov identitet. Imao je svoju hvarsku „škvadru“, koja ga je iz nepoznatih mi razloga zvala „Pitro“. S njima se upuštao u vesela mladenačka druženja, pisanje pjesama, odlaske u maškare, ispijanje ljetnih kava na hvarskoj Pjaci. Bio je član bratovštine sv. Križa. Iako po zvanju profesor hrvatskog i engleskog jezika i književnosti, pasionirano je proučavao povijest i baštinu užeg i šireg zavičaja, te je najpoznatiji upravo kao vjerodostojni povjesničar. Dane je provodio radeći, pišući i čitajući stručnu literaturu, ali je redovito posuđivao knjige u knjižnici, iako je i njegova bogata kućna biblioteka stalno rasla. Zanimala ga je umjetnost, ikonografija, bio je zainteresiran i za svjetske religije. Međutim, kao praktični vjernik potpuno odan katoličkoj crkvi, sudjelovao je u crkvenim obredima, čitao je psalme i poslanice.

Ubrzo po završetku studija, kada je postao knjižničar kaptolske knjižnice, objavio je dvije važne knjige na župskom ciklostilu, u vrlo maloj nakladi, „Zapise o crkvama u Hvaru“ (1982.) i „Iz hvarske kulturne baštine“ (1987.), dva neprocjenjiva izvora podataka o hvarskoj kulturnoj povijesti. Njegova bibliografija je impresivna, pri čemu neobjavljenih arhivskih inventara ima čak 39. Od 1986. do 2003. godine je bio arhivist i dokumentarist Centra za zaštitu kulturne baštine otoka Hvara, lektor i urednik svih izdanja ustanove u tom periodu, a 2003. postaje voditeljem novoosnovanog odjela Državnog arhiva u Splitu, koji djeluje pri Muzeju hvarske baštine (ex CZKBOH).

Joško Kovačić doktorirao je 2010. godine na Filozofskom fakultetu u Zadru. Njegova disertacija „Razvoj grada i luke Hvara kao vojnog i pomorskog središta“ objavljena je 2012. godine, kao 25. broj časopisa Državnog arhiva Split, *Građa i prilozi za povijest Dalmacije*, a promovirana je u vrtu ljetnikovca Hanibala Lucića, kako je sam želio.

Joško Kovačić zaslužuje iscrpno izlaganje njegovih radova i doprinosa historiografiji. Prije svega, treba sabrati sve njegove objavljene i neobjavljene radove, i dopunjena ranija izdanja, te ih publicirati zajedno, u više svezaka, kako bi njegov rad postao dostupniji i pregledniji. Napominjem sa sjetom da ovaj nekrolog

---

pišem kao netko tko je s Joškom dugo radio „vrata do vrata“. Često smo razgovarali i nasmijavali se. Oslovljavala sam ga José, on mene „belle jardinière“. Poštivali smo se umjereno, a voljeli bratski. Sjetim se kako mi je odgovorio na prigovaranje da previše radi na sređivanju građe, da to prepusti tehničarima i posveti se dovršavanju svojih knjiga, koje svi željno očekujemo. „Nema to tko,“ - odgovarao je - „to moram ja“. Nedostaješ Joško, nedostajat ćeš sve više, doista, nema te tko zamijeniti. Hvala ti na svemu što si učinio za svakog pojedinačno i za veliku znanstveno-stručnu ostavštinu kojom si obdario i zadužio sadašnje i buduće naraštaje istraživača kulture i povijesti Hvara.

Nives Tomasović